

# EEN MOOI AFSCHEID...



## Corona dwingt tot creativiteit in uitvaartzorg; het wordt een stuk intiemer en er ontstaan nieuwe rituelen

De dood is onlosmakelijk verbonden aan het leven en houdt geen rekening met maatschappelijk aanzien of status. Voor de dood is iedereen gelijk.

Het gaat erom dat iedereen dát afscheid krijgt, dat hem of haar recht doet.

*"Ik zorg dat het afscheid bijzonder wordt en past bij de overledene én de nabestaanden. Ik fungeer als houvast en heb oog voor alle betrokkenen. Bij een bezoek aan de nabestaanden voel ik meteen bij binnenkomst wat mijn rol kan zijn. Alle puzzelstukjes bijeenbrengen, bescheiden en op gepaste afstand blijven, aanwezig zonder zichtbaar te zijn. Zo faciliteer ik het proces na een overlijden tot aan de dag van het afscheid. Maar óók daarna ben ik beschikbaar voor zorg en vragen."*, aldus Yvonne Reichrath.

In deze coronatijd wordt veel 'digitaal' besproken. Het persoonlijke contact is belangrijk voor Yvonne om haar werk goed te kunnen doen; en daarbij is zij er graag voor de mensen.

*"Tijdens de eerste coronagolf hadden we géén idee wat ons te wachten stond. Verpleeghuizen gingen plots dicht, samenkomsten werden beperkt en mensen konden niet altijd meer bij het afscheid zijn; het leidde tot angst, woede en onbegrip."* Een ongelooflijk ingewikkelde periode brak aan toen de horeca dicht moest. Hierdoor konden condoleances niet meer plaatsvinden. Families moesten opeens kiezen wie ze wel of niet op een uitvaart wilden uitnodigen. *"Je voelde de opstandigheid op de voorgrond en de emoties op de achtergrond."*

Het was zaak om met creativiteit te zoeken naar mogelijkheden binnen de grenzen van het toelaatbare. Denk bijvoorbeeld aan een 'borrel-to-go' op de begraafplaats om samen het leven te vieren en de dierbare te herdenken, walk-by condoleances én livestream.

*"Het in goede banen leiden van de plechtigheid met de huidige beperkingen voelt tegennatuurlijk en blijft ingewikkeld."* Gaandeweg merkte Yvonne wel dat mensen makkelijker accepteerden dat uitvaarten intiemer en kleiner werden en het zelfs ook gingen waarderen. De erehaag kennen we al, maar is nu een vaak voorkomend verzoek. Hierbij rijdt de rouwstaatsie door de straat van de overledene om de achterblijvers de kans te bieden afscheid te nemen. Losse bloemen worden op de rouwauto gelegd. Het eerbetoon aan de overledene om de vlag halfstok te hangen heeft Yvonne nog nooit zo vaak meege-

maakt als in deze periode.

*"In alle stilte wordt zo een moment van onschatbare waarde gecreëerd."* Daarnaast wordt er veel meer geschreven. Belangstellenden die niet bij het afscheid aanwezig kunnen zijn, schrijven brieven met herinneringen en verhalen. De onuitgesproken woorden op de uitvaart zelf worden nu vervangen door tastbare herinneringen gekoesterd door de nabestaanden.

**"Afscheid nemen is niet loslaten, maar een andere wijze van vasthouden"**. Tijdens een afscheidsceremonie wordt de basis gelegd verhalen te delen en het is belangrijk verhalen te blijven delen, grote of kleine verhalen. *"Het lichaam wordt losgelaten maar alle mooie verhalen neem je met je mee."*

Elke cultuur kent een andere omgang met de dood. De **diversiteit** is fascinerend en dwingt eigen opvattingen bij te stellen en open te staan voor andere gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan een Creools-Surinaamse uitvaart, waarbij geloof hand in hand gaat met verdriet én blijdschap of de gezamenlijkheid tijdens een begrafenissen in Moslim-traditie waarbij het graf door alle mannen samen wordt dicht gescheept. Zo gelden bij elke cultuur andere rituelen met andere betekenissen.

Een uitvaart is een kruispunt in een mensenleven en een goed verloop ervan is belangrijk voor het verdere verwerkingsproces. Het is niet het eindpunt, maar het begin om het leven in de toekomst weer te kunnen omarmen.

Tenslotte vraagt deze tijd om **flexibiliteit en solidariteit!** *"Wat is er mooier dan er voor elkaar te zijn, juist op de momenten dat je medemens het moeilijk heeft. Voor mij is het belangrijk dat we goed op elkaar letten, nu meer dan ooit!"*



## HOE PERSOONLIJK IS JE LAATSTE VAARWEL?

Zo persoonlijk als jij en je dierbaren willen.

Want afscheid nemen voor altijd doe je maar één keer.

Wanneer alles tot in de details klopt, is er meer ruimte voor emotie en verwerking.



YVONNE REICHRATH

UITVAARTVERZORGER

Bloemendaalsestraatweg 49  
2082 GB Santpoort-Zuid  
+31 6 5202 1776

info@yvonnerreichrath.nl  
www.yvonnerreichrath.nl

f yvonnerreichrath.nl  
i Yvonne Reichrath